Bestuursverslag 2025

Stichting Sense of Place

Doelstelling

Stichting Sense of Place is een culturele ontwikkelorganisatie die de regio langs de Waddenkust nieuwe vitaliteit geeft. Dit doet de stichting door de unieke kwaliteiten van het gebied zichtbaar te maken en te versterken met beeldende kunst-, ontwerp- en landschapsprojecten.

De projecten dragen bij aan een beter begrip van het landschap en de mensen die er wonen en werken. Ze versterken de culturele en natuurlijke waarden van het Waddengebied en bieden nieuwe perspectieven op actuele maatschappelijke thema's zoals klimaatverandering, biodiversiteit, energietransitie en de toekomst van het platteland.

De kunstwerken zijn daarbij geen doel op zich, maar een middel om het landschap anders te ervaren, nieuwe gesprekken op gang te brengen en de leefomgeving te versterken. Sense of Place verbindt kunstenaars, bewoners, onderzoekers, ondernemers, maatschappelijke organisaties en overheden in gezamenlijke ontwikkelprocessen waarin kunst, landschap en samenleving elkaar versterken.

Bestuur

De stichting werkt volgens een werkend bestuursmodel. De bestuursleden dragen gezamenlijk de bestuurlijke verantwoordelijkheid en leveren, waar passend, ook een actieve inhoudelijke bijdrage aan de projecten.

Het bestuur bestond in 2025 uit:

Wendy Gooren (meewerkend bestuurder), Ruud Reutelingsperger (meewerkend bestuurder), Marc van Vliet en Valerie van Leersum

Op 19 november vond een bestuurswisseling plaats. Marc van Vliet en Valerie van Leersum traden terug als bestuurslid. Het bestuur spreekt zijn grote waardering uit voor hun betrokkenheid en inzet voor de ontwikkeling van Stichting Sense of Place.

Per dezelfde datum zijn Jeppe Teensma en Berber van Oyen toegetreden tot het bestuur. Met hun komst wordt de inhoudelijke expertise binnen het bestuur verder versterkt. Jeppe Teensma brengt bestuurlijke ervaring en kennis mee op het gebied van ondernemerschap, cultuurhistorie en ruimtelijke ontwikkeling. Berber van Oyen is cultureel ondernemer, schrijver en redacteur en heeft ruime ervaring op het snijvlak van landschap, erfgoed en cultuur. Vanuit hun verschillende achtergronden leveren zij een waardevolle bijdrage aan de verdere ontwikkeling van de stichting.

Tijdens de bestuursvergaderingen is daarnaast gesproken over de verdere professionalisering van de governance. Met het oog op toekomstige aanvragen bij landelijke cultuurfondsen wordt onderzocht hoe de huidige meewerkende bestuursstructuur zich verhoudt tot de principes van de Governance Code Cultuur en welke bestuurlijke inrichting het beste aansluit bij de verdere ontwikkeling van de organisatie.

De bestuurstaken werden onbezoldigd uitgevoerd.

Projecten en activiteiten

Soundings

2025 stond voor Soundings volledig in het teken van de overgang van planvorming naar realisatie. Waar in 2024 de nadruk lag op subsidieaanvragen en de voorbereiding van het project, werd in 2025 gewerkt aan de daadwerkelijke uitvoering van de negen landschappelijke installaties verspreid over Het Hogeland.

Samen met artistiek partner Stichting Ruimtetijd onder leiding van Theun Mosk werden de ontwerpen verder uitgewerkt en werden voor vrijwel alle locaties overeenkomsten gesloten met grondeigenaren en terreinbeheerders.

Belangrijke ontwikkelingen waren onder meer:

- verdere uitwerking van de negen kunstwerken;
- intensieve vergunningstrajecten met gemeenten, provincie en terreinbeheerders;
- uitwerking van beheer- en onderhoudsovereenkomsten;
- uitbreiding van het projectteam op het gebied van communicatie, productie en participatie;
- ontwikkeling van de gezamenlijke communicatiestrategie;
- verdere voorbereiding van de samenwerking met het Groninger Museum;
- voorbereiding van de gefaseerde realisatie vanaf 2026.

Ook werd in 2025 het participatieprogramma **Surroundings** inhoudelijk verder ontwikkeld. Dit programma vormt het maatschappelijke hart van Soundings en brengt telkens vijf kunstenaars gedurende drie jaar samen met bewoners rondom de thema's *Geloven*, *Oogst* en *Thuis*. In 2025 werden de eerste kunstenaars geselecteerd, het programma uitgewerkt en aanvullende subsidieaanvragen voorbereid.

Door de complexiteit van de vergunningstrajecten is gedurende het jaar besloten de opening van Soundings gefaseerd plaats te laten vinden. Hierdoor kan het publiek de route zien meegroeien terwijl de laatste locaties worden gerealiseerd.

Dijk van een Wijf

Voor Dijk van een Wijf betekende 2025 de daadwerkelijke start van de realisatie. Na jaren van voorbereiding kon worden begonnen met de aanleg van het landschapskunstwerk van kunstenaar Nienke Brokke langs de Waddendijk bij Oosterbierum.

Belangrijke stappen waren:

- aanleg van de zandvoorbelasting en monitoring van de zetting;
- verdere technische uitwerking van de constructie;
- voorbereiding van de gewapende grondconstructie;
- uitwerking van de groeninrichting en biodiversiteitsmaatregelen;
- selectie van de vegetatie en kruidenmengsels;
- intensieve ecologische begeleiding tijdens de werkzaamheden;
- voorbereiding van de uiteindelijke uitvoering.
- Start van de werkzaamheden
- Einde werkzaamheden
- Inzaaidag met bewoners

Veel aandacht ging daarnaast uit naar participatie en communicatie. Er vonden bewonersbijeenkomsten plaats, omwonenden werden actief betrokken bij de ontwikkelingen en samen met de gemeente Waadhoeke werd gewerkt aan de toekomstige inrichting van de openbare ruimte rondom het kunstwerk.

Ook werd gestart met de ontwikkeling van een innovatieve AI-toepassing waarbij bezoekers straks letterlijk "in gesprek kunnen gaan met het Wad". Hiervoor werd een omvangrijke kennisbank opgebouwd met verhalen over landschap, geschiedenis, natuur en cultuur. Daarnaast werden de eerste publiekscommunicatiemiddelen ontwikkeld, waaronder een projectflyer, videoproducties en het maken van een uitgebreide making-of-documentaire.

Netwerk Cultuur & Natuur

Ook in 2025 bleef Sense of Place actief partner binnen het Netwerk Cultuur & Natuur, waarin kunstenaars, culturele instellingen en natuurorganisaties samenwerken aan nieuwe vormen van artistieke talentontwikkeling en kennisuitwisseling.

Binnen het netwerk leverde Sense of Place een bijdrage aan verschillende bijeenkomsten, kennisuitwisselingen en ontwikkeltrajecten voor jonge makers. Hiermee blijft de stichting investeren in de verbinding tussen kunst, landschap en ecologie.

Nieuwe ontwikkelingen

Naast de uitvoering van de lopende projecten werkte Sense of Place in 2025 aan verschillende nieuwe initiatieven.

Voor **De Nollekes** op Terschelling werd, in samenwerking met onder andere Staatsbosbeheer, Oerol, Observatorium en Stichting Terschelling Circulair, gewerkt aan de voorbereiding van een subsidieaanvraag bij het Waddenfonds voor de transformatie van een voormalige vuilstort tot een nieuw landschapskunstwerk.

Daarnaast begeleidde Sense of Place voor Keunstwurk de verdere ontwikkeling van **Zwarte Nacht bij Zwarte Haan**, een project waarin donkerte, landschap en sterrenbeleving centraal staan.

Ook werd de gemeente Oldambt ondersteund bij de verdere ontwikkeling van het project **Verdronken Dorpen**, waarvoor in 2025 een artistieke verkenning werd afgerond.

Financiële ontwikkeling

In 2025 kende Stichting Sense of Place een sterke groei in financiële omvang, passend bij de overgang van projectontwikkeling naar daadwerkelijke realisatie. De totale baten stegen van € 241.790 in 2024 naar € 1.419.931 in 2025. Deze stijging hangt voornamelijk samen met de uitvoering van de projecten *Dijk van een Wijf* en *Soundings*.

Het boekjaar werd afgesloten met een positief resultaat van € 7.555, tegenover € 16.233 in 2024. Daarmee verbeterde het eigen vermogen van € -16.699 naar € -9.145. De stichting zet hiermee de positieve ontwikkeling van de afgelopen jaren voort.

Ook de liquiditeitspositie verbeterde. Het banksaldo steeg van € 260.783 naar € 540.101 en de openstaande leveranciersschulden namen aanzienlijk af. Een belangrijk deel van de beschikbare liquide middelen bestaat echter uit vooruitontvangen subsidies die bestemd zijn voor de verdere uitvoering van projecten.

De gerealiseerde baten en lasten bleven achter bij de begroting, voornamelijk doordat projectactiviteiten en bijbehorende uitgaven zijn doorgeschoven naar 2026.

Hoewel de financiële ontwikkeling positief is, blijft de stichting afhankelijk van projectgebonden financiering. Het bestuur blijft daarom inzetten op zorgvuldig financieel beheer, bewaking van de projectbudgetten en het geleidelijk versterken van de financiële basis van de organisatie.

Bestuurlijke conclusie

2025 markeert voor Stichting Sense of Place de omslag van voorbereiding naar uitvoering. Grote projecten die de afgelopen jaren inhoudelijk, organisatorisch en financieel zijn voorbereid, bevinden zich inmiddels in de realisatiefase. Daarmee groeit ook de zichtbaarheid van de stichting in het Waddengebied.

Kenmerkend voor het werk van Sense of Place blijft de langdurige samenwerking tussen kunstenaars, bewoners, overheden, terreinbeheerders, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties. Juist deze integrale werkwijze vraagt om lange voorbereidingstrajecten, intensieve afstemming en flexibiliteit tijdens de uitvoering.

Tegelijkertijd neemt ook de complexiteit van de projecten toe. Vergunningprocedures, ecologische randvoorwaarden, samenwerking met meerdere grondeigenaren en afhankelijkheid van verschillende subsidieverstrekkers vragen om zorgvuldig projectmanagement en continue afstemming. De stichting blijft daarom investeren in professionele projectorganisatie, heldere governance en risicobeheersing.

Het bestuur kijkt met vertrouwen terug op het afgelopen jaar. De maatschappelijke belangstelling voor de projecten groeit, nieuwe samenwerkingen ontstaan en de positie van Sense of Place als culturele ontwikkelorganisatie binnen het Waddengebied wordt steeds steviger.

Toekomstverwachting

In 2026 ligt de nadruk op de verdere realisatie en opening van de projecten Soundings en Dijk van een Wijf. Daarnaast zal verder worden gewerkt aan de uitvoering van het participatieprogramma Surroundings.

Tegelijkertijd blijft de stichting investeren in nieuwe gebiedsontwikkelingen waarin kunst kan bijdragen aan maatschappelijke, ecologische en ruimtelijke vraagstukken. Door kunstenaars al vroeg te verbinden aan landschappelijke opgaven wil Sense of Place blijven bijdragen aan duurzame gebiedsontwikkeling waarin cultuur een vanzelfsprekende rol speelt.

De stichting verwacht hiermee haar maatschappelijke impact de komende jaren verder te vergroten en haar positie als culturele ontwikkelorganisatie voor het Waddengebied verder te versterken.